

Izveštaj o radu za 2015. godinu Regionalne Agencije za Razvoj Istočne Srbije – RARIS

UVOD

Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije – RARIS osnovana je 28. marta 2007. na osnivačkoj Skupštini održanoj u Zaječaru, a registrovana 31. maja kao DOO kod Agencije za privredne registre.

RARIS je sa radom počeo 1. jula 2007. god.

Osnivači RARIS-a su grad Zaječar i opštine: Majdanpek, Kladovo, Negotin, Bor, Sokobanja, Knjaževac i Boljevac, Regionalna privredna komora, Fakultet za menadžment, Preduzeće za puteve Zaječar, Vodogradnja – Zaječar i Timočki klub.

Programom rada definisana su sledeća strateška opredeljenja RARIS-a:

- Vizija: Balansiran i ujednačeniji regionalni razvoj u Srbiji
- Misija: Stvaranje, podrška i podsticanje regionalnog razvoja i stvaranje stimulativnog poslovnog okruženja u istočnoj Srbiji
- Cilj: Podrška razvojnim inicijativama zasnovana na institucionalnom umrežavanju i partnerstvima koja ima za cilj održivi razvoj istočne Srbije

TERITORIJA I CILJNA GRUPA

RARIS je svoje aktivnosti realizovao na teritoriji istočne Srbije – region Timočke krajine koji se sastoji od grada Zaječara i sedam opština: Boljevac, Sokobanja, Knjaževac, Majdanpek, Kladovo, Bor i Negotin.

Ciljne grupe RARIS-a su bile:

- Lokalne vlasti i njihove institucije, javna komunalna preduzeća i druge institucije i organizacije u nadležnosti lokalnih vlasti.
- Institucije u funkciji podrške biznis aktivnostima (Regionalna privredna komora, Regionalna Agencija za MSP, itd)
- Biznis sektor: Privredna društva, Institucije u funkciji podrške biznis aktivnostima (Regionalna privredna komora, Udruženja preduzetnika) i poslovne aktivnosti uopšte
- Građansko društvo: NVO-i i druge organizacije iz lokalne zajednice

ZAKON O REGIONALNOM RAZVOJU

Za rad RARIS-a je od posebne važnosti Zakon o regionalnom razvoju. Po Zakonu o regionalnom razvoju (član 37) Regionalna razvojna agencija je privredno društvo ili udruženje osnovano za obavljanje poslova odnosno unapređenje regionalnog razvoja, koja je akreditovana, u skladu sa ovim Zakonom. Za region južne i istočne Srbije je po Zakonu predviđeno da se akredituju minimum tri Regionalne razvojne agencije.

Na osnovu 41. stav 2. Zakona o regionalnom razvoju („Službeni glasnik RS“, br. 51/09 i 30/10), i člana 42. stav 1. Zakona o Vladi („Službeni glasnik RS“, br. 55/05, 71/05-ispravka, 101/07 i 65/08), Vlada Srbije je donela UREDBU O UTVRĐIVANJU BLIŽIH USLOVA, KRITERIJUMA I NAČINA AKREDITACIJE I ODUZIMANJA AKREDITACIJE REGIONALNIM RAZVOJNIM AGENCIJAMA. Ovom Uredbom (član 2) utvrđuju se bliži uslovi, kriterijumi i način akreditacije privrednih društava i udruženja osnovanih za obavljanje poslova odnosno unapređenje regionalnog razvoja. Akreditacija se sprovodi radi uspostavljanja pravnog i institucionalnog okvira za planiranje, organizovanje koordiniranje i realizaciju razvojnih aktivnosti u cilju osiguranja kvaliteta i održivosti institucija koje se bave regionalnim razvojem u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju. RARIS je uspeo da postane prva Akreditovana Regionalna razvojna agencija u Srbiji, od 4. maja 2011. godine.

RARIS je takodje uspeo da postane prva Regionalna razvojna agencija koja je obnovila akreditaciju 16. maja 2013 godine, na period od 5 godina.

U skladu sa primenom Zakona o regionalnom razvoju su aktivnosti RARIS-a bile jednim delom bile okrenute i pomoći u implementaciji Zakona, pre svega kroz Programe koje je realizovala Nacionalna agencija za regionalni razvoj a u istočnoj Srbiji ih sprovodio RARIS.

Ministarstvo nadležno za poslove regionalnog razvoja je i ove godine je učestvovalo u sufinansiranju godišnje članarine jedinice lokalne samouprave zavisno od stepena razvijenosti na sledeći način:

- 1) u iznosu od 25% godišnje članarine za jedinice lokalne samouprave razvrstane u treću grupu po stepenu razvijenosti;
- 2) u iznosu od 50% godišnje članarine za jedinice lokalne samouprave razvrstane u četvrtu grupu po stepenu razvijenosti;
- 3) u iznosu od 75% godišnje članarine u devastiranim područjima.

Zahtev za sufinansiranje članarine za 2015-tu godinu su podnele opštine: Knjaževac, Negotin i Sokobanja, a ovu mogućnost nisu iskoristili Boljevac i Majdanpek

RESURSI RARIS-a u 2015. godini

Ljudski resursi

RARIS je 2015. godinu završio sa Direktorom, 2 projekt menadžera: za ekonomski razvoj i za MSP, 2 task menadžera: za ruralni razvoj i za privlačenje investicija i 2 asistenta (InDoc centar i administracija).

Većina zaposlenih su sa velikim iskustvom na sličnim poslovima, sa širokim spektrom znanja koje je omogućilo pokrivanje veoma široke lepeze programa.

Tokom 2015. godine su se povremeno angažovati dvoje zaposlenih, na sledećim pozicijama:

- administracija i logistika - zbog uređenja internih baza podataka, aktivnosti prema MSPP i na prekograničnim projektima
- Stručnjak za infrastrukturu - za potrebe analize regionalnog vodosnabdevanja

Prostorno tehnički uslovi

Prostor za rad je obezbedjen u Poslovnom centru Nacionalne agencije za regionalni razvoj – NARR u Zaječaru. RARIS je sa NARR-om potpisao ugovor o zakupu poslovnog prostora. Tehnička opremljenost je na zadovoljavajućem nivou.

RARIS je funkcionisao preko mreže koju je činila glavna kancelarija u Zaječaru uz koordinaciju svih osnivača preko predsednika opština i LER kancelarija.

AKTIVNOSTI RARIS-a u 2015. godini

Glavne aktivnosti koje je RARIS realizovao u 2015. su bile:

1. Regionalna strategija razvoja
2. Aktivnosti na regionalnim projektima od strateškog interesa
3. Podrška pripremi lokalnih i regionalnih projekata
4. Priprema i implementacija drugih projekata
5. Podrška MSPP sektoru
6. Implementacija projekata za koje je obezbedjeno eksterno finansiranje
7. Promocija mogućnosti investiranja u region
8. Lobiranje i zastupanje interesa
9. Edukacija i obuka
10. Podrška Regionalnom razvojnom savetu
11. Jačanje kapaciteta RARIS-a
12. Tržišne aktivnosti

Sledi detaljan pregled po svim aktivnostima:

1. Regionalna strategija razvoja

Opis potrebe
Regionalna strategija razvoja Timočke krajine ističe 2015-godine i potrebno je započeti izradu nove ili ažurirati i produžiti rok važenja postojeće
Aktivnost
Ukoliko se izradjuje nova Regionalna strategija razvoja Timočke krajine ona se mora raditi u skladu sa Uredbom o strukturi, metodologiji izrade, načinu usklađivanja razvojnih dokumenata, načinu sprovođenja javne rasprave, kao i načinu i rokovima izlaganja na javni uvid razvojnih dokumenata regionalnog razvoja, "Službeni glasnik RS", br. 15/2011 Zakon o Regionalnom razvoju predviđa da sva razvojna dokumenta moraju da budu u skladu sa Nacionalnim planom regionalnog razvoja i Regionalnom strategijom za statistički region (NUTS 2 nivo). Izrada ovih dokumenata je u velikom kašnjenju i u ovom trenutku nije jasno kako će se ovaj proces dalje odvijati i kojom dinamikom.
Ostvareni rezultat u 2015.
Obzirom da se tokom 2015 godine nije izradila Regionalna strategija za statistički region južna i istočna Srbija nije bilo moguće raditi ni novu Regionalnu strategiju razvoja Timočke krajine.

2. Aktivnosti na regionalnim projektima od strateškog interesa

- a) Regionalni sistem za upravljanje čvrstim komunalnim otpadom

Opis potrebe
U regionu je prepoznata potreba da se uspostavi zajednički, regionalni sistem za upravljanje čvrstim komunalnim otpadom

Aktivnost

Do sada, RARIS je obezbedio izradu sledeće dokumentacije u saradnji sa Ministarstvom za životnu sredinu, koristeći sredstva NIP:

- regionalni plan upravljanja otpadom;
- nedostajuće opštinske planove upravljanja čvrstim otpadom u opštinama Boljevac, Knjaževac i Kladovo;
- projekat zatvaranja, sanacije i remedijacije deponije u opštini Majdanpek;
- generalni projekat izgradnje regionalne deponije Halovo;
- prethodnu studiju opravdanosti izgradnje regionalne deponije;

RARIS je sa Ministarstvom životne sredine i prostornog planiranja i Projektom „Project Preparation and Technical Assistance Facility to Reinforce Administrative Capacity in Serbia – PPF3“ obezbedio iz sredstava IPA izradu sledeće dokumentacije:

1. idejnog projekta izgradnje regionalne deponije Halovo i opštinskih „transfer stanica“ otpada, prema domaćoj legislativi;
2. izveštaja o obavljenim hidrološkim i geotehničkim istraživanjima;
3. studije opravdanosti izgradnje regionalne deponije Halovo i opštinskih „transfer stanica“
4. analize uticaja na životnu sredinu

U toku 2012. je usvojen plan detaljne regulacije regionalne deponije.

U 2013-toj grad Zejačar je „izuzeo“ 2,5 ha za potrebe izgradnje postrojenja za preradu animalnog otpada.

U 2014-toj je potpisan novi Sporazum o zajedničkom upravljanju komunalnim otpadom između grada Zaječara i opština Majdanpek, Kladovo, Bor, Negotin, Knjaževac i Boljevac.

U 2015-toj je formirano Koordinacioni odbor za sprovođenje Sporazuma. Koordinacioni odbor je održao 5 sastanaka tokom godine. Koordinacioni odbor koji prati realizaciju Projekta je usvojio Akcioni plan za realizaciju Sporazuma i doneo odluku da će se projekat primarno finansirati kroz primenu Javno – privatnog partnerstva.

Na bazi tih odluka RARIS je raspisao tender za izradu Regionalnog plana upravljanja otpadom, Ugovora za njegovo sprovođenje i strateške procene uticaja regionalnog plana upravljanja otpadom na životnu sredinu, čija je izrada u toku i očekuje se da bude gotov do aprila 2016-te godine

RARIS prati proces JPP u upravljanju čvrstim komunalnim otpadom na primerima Niša i Beograda i u stalnom je kontaktu sa ovim projektima. Za članove Koordinacionog odobra je organizovana i studijska poseta regionalnoj deponiji Piroto.

RARIS pokušava da obezbedi eksternu pomoć oko vođenja procesa JPP. Jasno je da mi u regionu (pa ni u Srbiji) nemamo iskustva na tu temu, imamo samo načelna znanja i bez dobre konsultantske pomoći ne možemo da pripremimo projekat u ravnopravnom položaju sa multinacionalnim kompanijama koje se bave otpadom. RARIS je obavio konsultacije sa IFC – International Finance Corporation i sa EBRD (Evropska banka za regionalni razvoj) i obe institucije su pokazale određeno zanimanje za naš projekat.

Ostvareni rezultat u 2015.

Očekivani rezultat:

- Ostvarena dalja podrška regionalnom Koordinacionom telu za izgradnju regionalne deponije Halovo u skladu sa njegovim potrebama i odlukama

Pripremljen Akcioni plan za dalju realizaciju projekta Ostvareni rezultati:

- Ostvarena dalja podrška regionalnom Koordinacionom telu za izgradnju regionalne

<p>deponije Halovo u skladu sa njegovim potrebama i odlukama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pripremljen Akcioni plan za dalju realizaciju projekta; • Raspisan tender za izradu Regionalnog plana upravljanja otpadom, Ugovora za njegovo sprovođenje i strateške procene uticaja regionalnog plana upravljanja otpadom na životnu sredinu •
---

b) Gasifikacija

Opis potrebe
Nedostatak gasne infrastrukture u regionu otežava rad postojeće privrede i predstavlja značajno ograničenje za dovođenje investicija u region. Dodatno, usled male pokrivenosti teritorije urbanih područja centralnim sistemima daljinskog grejanja, zagađenost vazduha i negativni uticaji gasova nastalih loženjem tokom zimskih meseci su visoki.
Aktivnost
RARIS je pratio dalje aktivnosti na izgradnji magistralnog kraka gasovoda Južni Tok, koji je uslov za gasifikaciju istočne Srbije i mogućnosti povezivanja našeg regiona.
Ostvareni rezultat u 2015.
<p>Očekivani rezultat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Traženje mogućnosti nastavka izrade dokumentacije za magistralni gasovod • Održavanje kontakta sa odsecima rudarstva i energetike u odgovarajućim ministarstvima <p>Ostvareni rezultat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Obzirom na obustavljanje aktivnosti oko izgradnje Južnog toka nije bilo moguće definisati novu poziciju regiona • Nije postojao jasno artikulisan interes u regionu za dalje lobiranje Održavani kontakti sa odsecima rudarstva i energetike u odgovarajućim ministarstvima

c) Standardizacija usluga LER kancelarija

Opis potrebe
<p>Na teritoriji koju pokriva RARIS je aktivno više Odeljenja/Kancelarija za lokalni ekonomski razvoj (u daljem tekstu: LER kancelarija) na lokalnom nivou. LER kancelarije postoje u: Zaječaru, Sokobanji, Kladovu, Negotinu i Boljevcu. U Knjaževcu radi Lokalna agencija za razvoj, a u Majdanpeku Fondacija za LER.</p> <p>LER kancelarije su se do sada najviše bavile pripremom opštinskih projekata kojima će se aplicirati za dodatna sredstva. U opštinama u kojima postoje LER kancelarije su izrađene lokalne razvojne strategije u kojima LER kancelarije uglavnom imaju glavnu ulogu u implementaciji. Radi pružanja boljih usluga privredi, investitorima kao i ruralnom razvoju LER kancelarije treba dodatno ojačati i umrežiti sa RARIS-om. Tako bi se doprinelo uspešnoj međusobnoj saradnji na nivou regiona, razmeni informacija i naravno doprinela uspešnom i bržem razvoju svake opštine pojedinačno.</p>
Aktivnost
<p>U poslednjih nekoliko godina realizovane su značajne aktivnosti na ovom polju i može se reći da su LER kancelarije u regionu među najfunkcionalnijim u Srbiji.</p> <p>Glavnu pomoć u realizaciji ove aktivnosti pružio je Projekat GIZ – Lokalni ekonomski razvoj u istočnoj Srbiji</p> <p>U toku 2015. godine prioritet je bio saradnja i razmena informacija između RARIS-a i LER</p>

kancelarija. U tom cilju:

- Održana su dva sastanka sa predstavnicima LER kancelarija, lokalnih agencija i fondova.
- Održana je promocija investicionih potencijala regiona u Austriji u čiju realizaciju su uključene LER kancelarije
- Urađene su pripreme za programe prekogranične saradnje sa Rumunijom i Bugarskom i LER kancelarije su učestvovala na pripremnim sastancima
- Lokalne razvojne institucije su dobile pomoć u izradi lokalnih razvojnih projekata
- Jedna opština je uključena u „TWINNING“ program sa Nemačkom

Zbog uvedenih mera štednje članovi LER kancelarija nisu bili u mogućnosti da dolaze na sastanke, pa je broj sastanaka smanjen. Redovna veza i razmena informacija je nadalje održavana putem telefona i mejlova, kao i posetama svakoj opštini ponaosob.

Ostvareni rezultat u 2015.

Očekivani rezultat:

- Formirana mreža lokalnih razvojnih institucija sa RARIS-om i ojačani njihovi kapaciteti u skladu sa potrebama jedinica lokalne samouprava

Ostvareni rezultati:

- Formirana mreža lokalnih razvojnih institucija sa RARIS-om i ojačani njihovi kapaciteti u skladu sa potrebama jedinica lokalne samouprava
-

a) Jačanje regionalne turističke konkurentnosti

Opis potrebe

Razvoj turizma u istočnoj Srbiji je prepoznat kao jedan od strateških ciljeva u svim lokalnim i regionalnoj strategiji razvoja Timočke Krajine i u skladu sa tim predložene su mere i aktivnosti za sledećih nekoliko godina u kojima se ta strateška dokumenta implementiraju. U proteklih nekoliko godina su realizovani projekti koji su skrenuli pažnju na prirodne i kulturne atraktivnosti ovoga kraja koje se polako stavljaju u funkciju razvoja turističkog proizvoda, a region je počeo da postaje prepoznatljiv i investitorima koji žele da ulažu u razvoj turističkih kapaciteta. Identifikovana su tržišta koja iskazuju stalni rast i to pre svega tržište Bugarske

Aktivnost

U 2015. godini je inicirano uspostavljanje dugoročne i održive saradnje u regionu za jačanje regionalne turističke ponude i podizanje konkurentnosti turističkih proizvoda. Saradnja je ostvarena pre svega sa svih 8 turističkih organizacija iz regiona. RARIS je sa partnerima iz regiona otpočeo dugoročni koncept zajedničke turističke ponude regiona na identifikaciji par „realnih“ turističkih proizvoda, na njihovom definisanju, razvoju i promociji. U okviru toga je urađeno:

- Realizovana je poseta sajmu turizma u Sofiji 12-14 februara. Uspostavljena je saradnja sa Asocijacijom Bugarskih turoperatora.
- Dogovorena je zajednička saradnja svih TO iz regiona za nastup na Bugarskom tržištu. RARIS je pripremio zajedničku prezentaciju turističke ponude i odgovarajući promotivni materijal
- Održan poslovni sastanak sa bugarskim tur-operatorima u ambasadi Srbije u Sofiji. Učestvovalo 11 turoperatora i predstavnici 4 TO, RARIS i ekonomski savetnik iz ambasade. Dogovoreno je da se organizue četvorodnevna info-tura po istočnoj Srbiji, gde bi se bliže upoznali sa potencijalima i ponudom.
- RARIS-a je u saradnji sa TO iz regiona pripremio , itinerer za info –turu, 7 regionalnih turističkih paketa na engleskom jeziku i obavio pozivanje bugarskih turoperatora koji će

biti pozvani.

- Info-tura je realizovana u terminu 13-16 avgust 2015. Učestvovalo je 11 turopretaora sa 13 učesnika. U četiri dana je predstavljen turistički potencijal regiona i održani su poslovni sastanci i uspostavljeni poslovni kontakti sa nosiocima turističke ponude (hotelima, restoranima, muzejima, organizatorima manifestacija i dr.)
- RARIS u partnerstvu sa 8 TO iz istočne Srbije i Klasterom ruralnog turizma – Čarolija istoka realizuje projekat „Edukacijom do novih regionalnih turističkih proizvoda istočne Srbije“ U okviru projekta su održani treninzi u Zaječaru 14.10 i u Boru 15.10 na temu „Obuka kadrova u turizmu za razvoj novih regionalnih turističkih proizvoda istočne Srbije“ U toku je izrada Studije razvoja prioritetnih turističkih proizvoda istočne Srbije, koja će ponuditi pravce razvoja turističkog proizvoda u odnosu na njihovu konkurentnost i razvojnu atraktivnost, a koji mogu da podstiču preduzetništvo i ruralni razvoj. Studija će biti završena do kraja februara 2016.
- RARIS je pružio podršku Udruženjima vinara iz istočne Srbije da pripreme projekat i da organizuju zajednički nastup na Sajmu etno hrane i i pića koji je održan u Beogradu 25-28 novembra 2015.

Tokom 2015 godine u procesu uspostavljanja dugoročne i održive saradnje u regionu za jačanje regionalne turističke ponude i podizanje konkurentnosti turističkih proizvoda učestvovalo je više od 30 zainteresovanih strana i to:

- Lokalne turističke organizacije
- Pružaoci usluga u turizmu
- Institucije nadležene za kulturno istorijske lokalitete i prirodne znamenitosti
- Lokalne turističke agencije
- Turističke agencije iz Bugarske koje nude istočnu Srbiju
- Strukovne i druge organizacije

Pružana je podrška radu Klastera ruralnog turizma Čarolija istoka. RARIS je pripremio 2 projekta klasteru koja su odobrena za finansiranje i učestvovao je kao partner u njihovoj realizaciji:

- Projekat "Najlepši je odmor u istočnoj Srbiji" koji je finansirala Uprava za saradnju sa dijasporom,
- Projekat „Razvoj novog turističkog proizvoda – čarolija istoka“ koji je finansirala Nacionalna agencija za regionalni razvoj

Regionalni turistički web sajt www.traveleastsrbia je i tokom 2015 redovno održavan, ali nije bilo dodatnih sredstava za njegovo značajno unapređenje.

Ostvareni rezultati u 2015.

Očekivani rezultat:

- Iniciran proces uspostavljanje dugoročne i održive saradnje u regionu za jačanje regionalne turističke ponude i podizanje konkurentnosti turističkih proizvoda
- Učešće u procesu uzelo najmanje 20 zainteresovanih strana
- Pružena podrška radu Klastera ruralnog turizma „Čarolija istoka“

Ostvareni rezultati:

- Iniciran ie proces i otpočelo je uspostavljanje dugoročne i održive saradnje u regionu za jačanje regionalne turističke ponude i podizanje konkurentnosti turističkih proizvoda.
- Učešće u procesu uzelo više od 30 zainteresovanih strana (turističke organizacije, pružaoci usluga u turizmu, turističke agencije, institucije nadležne za kulturne lokalitete i prirodne znamenitosti i dr.)
- Pružena je podrška radu Klastera ruralnog turizma „Čarolija istoka“

b) Ruralni razvoj

Opis potrebe
Ruralni razvoj svakako je veoma bitan deo sveobuhvatnog društveno- ekonomskog razvoja regiona. RARIS je od 2010. član u Asocijaciji RuralNet (Nacionalna Mreža za ruralni razvoj) kroz koju se odvija razmena informacija i koordinacija na nacionalnom nivou.
Aktivnost
Tokom 2015. godine RARIS je nastavio da radi na polju ruralnog razvoja. S obzirom na to da je finansiranje Mreže za ruralni razvoj prekinuto od strane Ministarstva poljoprivrede, aktivnosti u ovom delu su znatno smanjene nego proteklih godina. U ovoj oblasti, RARIS je tokom 2015. godine nastavio da učestvuje u aktivnostima Asocijacije RuralNet. Učestvovano u izradi Baze kontakata Mreže 2015. kao član UO Mreže, pripremi projekata itd. Takođe, RARIS je u 2015. godini, kao član Radne grupe za Poljoprivredu i ruralni razvoj, sigurnost hrane i fitosanitarna politika, ribarstvo Nacionalnog Konventa o EU, aktivno učestvovao u njenom radu.
Ostvareni rezultat u 2015.
Očekivani rezultat: Učešće u aktivnostima u okviru Nacionalne Mreže za ruralni razvoj, odnosno podrška i učešće u mogućim zajedničkim projektima. Ostvareni rezultati tokom 2015. godine: - Pružena podrška u pripremi zajedničkih projekata u okviru Asocijacije RuralNet (Nacionalna Mreža za ruralni razvoj).

f) Uspostavljanje veza sa dijasporom

Opis potrebe
Naš region karakteriše veliki procenat stanovništva na privremenom radu u inostranstvu, Najveći broj njih živi i radi u Austriji, (procene su da ih ima više od 30.000 samo iz ovog regiona), ali ih takođe ima i u Nemačkoj, Švajcarskoj, Francuskoj, zemljama Skandinavije i dr. Iskustvo i ekonomski potencijal naše dijaspore nije dovoljno iskorišćen. Iako veliki broj njih izražava želju da se vrati u zemlju i otpočne neki posao to se retko dešava. Jedan od osnovnih problema koji se javljaju kod kategorije tih ljudi kao potencijalnih investitora je nedovoljna informisanost o mogućnostima i šansama za otpočinjanje i razvoj biznisa u ovom delu Srbije. Čak i oni koji žele da investiraju u Srbiji nisu dovoljno upoznati sa trendovima, propisima i mogućnostima tog ulaganja
Aktivnost
U toku 2015. godine RARIS je nastavio aktivnosti sa dijasporom u Austriji. U saradnji sa Timočkim klubom iz Knjaževca realizovan je projekat "PREDSTAVLJANJE INVESTICIONI POTENCIJALA ISTOČNE SRBIJE DIJASPORI U AUSTRIJI", kofinansiran od strane Kancelarije za saradnju sa dijasporom i Srbima u regionu. U okviru projekta je: <ul style="list-style-type: none"> • Izrađena brošura "PREGLED USLOVA POSLOVANJA U ISTOČNOJ SRBIJI" štampana u tiražu od 200 primeraka i objavljena na sajtu RAIRS-a http://www.raris.org/newsletter/no14/forum-dijaspora.htm • U Beču održana 2 promotivna sastanka sa preko 130 obuhvaćenih predstavnika dijaspore • Održan Poslovni Forum "ISTOČNA SRBIJA U BEČU 2015" 27. aprila 2015. godine u Beču. Poslovni Forum su podržali Ambasada Republike Srbije u Beču i Privredna komora Srbije u Beču, a Forum je okupio oko 35 učesnika. Zaključak sa Poslovnog

<p>Foruma je da se treba nastaviti sa aktivnostima u cilju poslovnog povezivanja dijaspori i matice.</p> <ul style="list-style-type: none"> Objavljene informacije na sajtu i u Newsletteru RARIS-a, u lokalnim novinama TIMOK i ZAVICAJ, kao i preko Klubova naših građana u Beču
<p>Ostvareni rezultat u 2015.</p> <p>Očekivani rezultat:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pripremljen pregled informacija o uslovima poslovanja u Srbiji Organizovana najmanje dva skupa sa dijasporom na kojima se razgovara o mogućnostima za unapredjenje saradnje <p>Organizovana promocija investicionih potencijala našeg regiona za dijasporu</p> <p>Ostvareni rezultati u 2015:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pripremljen pregled informacija o uslovima poslovanja u Srbiji Organizovana dva skupa sa dijasporom na kojima se razgovara o mogućnostima za unapredjenje saradnje Organizovana promocija investicionih potencijala našeg regiona za dijasporu

3. Podrška pripremi lokalnih i medjuopštinskih projekata

<p>Opis potrebe</p> <p>Neophodno je pripremiti dovoljno veliki broj kvalitetnih projekata spremnih za finansiranje kako bi se mogla apsorbovati sredstva EU kada budu bila dostupna. U poslednjih par godina povećali su se kapaciteti RARIS da pruži i neposrednu podršku opštinskom i medjuopštinskom razvoju kroz kreiranje i razradu projektnih ideja, kroz pomoć pri prioritizaciji projekata, izradi prethodnih studija opravdanosti i studija opravdanosti, kao i kroz pomoć i podršku pri izradi razne druge projektne dokumentacije.</p>
<p>Aktivnost</p> <p>Predstavnici RARIS pružaju pomoć opštinama u pripremi opštinskih, medjuopštinskih i regionalnih infrastrukturnih projekata za dalje finansiranje kroz sledeće aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> pomoć pri odabiru i razradi projektne ideje priprema predloga projekta definisane ciljeva projekta, aktivnosti i rezultata pomoć pri određivanju vremenskog plana projekta i budžeta projekta podrška obezbeđenju sredstava za izradu projektne dokumentacije, odnosno investiciono-tehničke dokumentacije, uključujući idejne i glavne projekte, studije opravdanosti, studije uticaja na životnu sredinu i sl. ubacivanje predloga projekta u SLAP sistem <p>RARIS je pomagao lokalnim samoupravama da uspostave saradnju za realizaciju infrastrukturnih projekata prema finansijskim institucijama ili drugim telima, kao što su: MISIP, KWF, MICLP, PUM...</p> <p>U toku 2015. pomoć je pružana sledećim projektima:</p> <ul style="list-style-type: none"> Izgradnja regionalnog centra za upravljanje otpadom Halovo; Gasifikacija istočne Srbije; Uspostavljanje rečne linije Beograd - Djerdap; Priprema zajedničkog projekta unapredjenja vodosnabdevanja <p>Posebna pažnja je bila usmerena na pomoć u pripremi projekata prekogranične saradnje sa Bugarskom i Rumunijom. Ovi konkursi se raspisani septembra 2015-te godine.</p>

U cilju podrške opštinama za učešće na ovim projektima, identifikaciji partnera i projekta, RARIS je organizovao:

- Sastanak sa opštinama iz Vidinske oblasti u Zaječaru
- Sastanak sa opštinama okruga Mehedinci u Turnu severinu
- Više bilateralnih sastanaka naših i opština iz Bugarske i Rumunije

Ostvareni rezultat u 2015.

Očekivani rezultat:

- Pružena podrška pripremi 3 projekata

Ostvareni rezultati u 2015:

- Pružena podrška za pripremu 4 projekata
- Priužena pomoć u identifikaciji projekata i partnera za programe prekogranične saradnje sa Rumunijom i Bugarskom

4. Priprema i implementacija drugih projekata

Opis potrebe

RARIS je nastavio da radi na pripremi različitih predloga projekata u skladu sa potrebama regiona i mogućnostima za obezbeđivanje sredstava za njihovu implementaciju.

Aktivnost

RARIS je tokom 2015 pripremio 8 projekata:

- European Remembrance konkurisano kod Europe for Citizens Programa. Odbijen
- „Network of towns“- projekt „Turning Ideas Into Actions in Europe“. Odbijen
- Alijansa znanja - Balkan GINKO Alliance - EU - ERASMUS+- odbijen
- Istočna Srbija na putu ka EU, aplikacija podneta FOD. Odboren
- „Edukacijom do novih regionalnih turističkih proizvoda istočne Srbije“, konkurisano kod Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija. Odboren
- Climate for new opportunities - Serbian EU accession process, konkurisano kod CEI – KEP Austria. Vodeći partner Karpatski razvojni institut CDI. Odbijen
- Digitalni atlas istočne Srbije, Vodeći partner Institut za pogranična područja“, konkurisano kod Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija. Odboren
- „DanubeEcotourism“ konkurisano kod START– Danube Region Project Fund (partner). Odboren

Ostvareni rezultat u 2015.

Očekivani rezultat: Pripremljeno najmanje 5 međuopštinskih ili regionalnih projekata.

Ostvareni rezultat: Pripremljeno 8 predloga projekata. Od njih 8:

- odobrena za finansiranje njih 4
- odbijena za finansiranje su 4

5. Podrška MSPP sektoru

U 2015. godini je planirano da se podrška MSPP sektoru ponudi kroz sledeće programe:

- a) Podrška početnicima u biznisu – START UP
- b) Krediti za razvoj preduzetništva Fonda za razvoj Republike Srbije
- c) Program Inovativne Gazele

- d) Konkurentnost
- e) Mentoring preduzeća
- f) Međunarodni sajam preduzetništva BIZNIS BAZA
- g) Podrška izvozno orijentisanim preduzećima – SIEPA
- h) Konsalting
- i) Obuke
- j) Promocije
- k) Informacije
- l) Program podrške ženskom preduzetništvu u 2015. godini

Napomena: Programi b) Krediti za razvoj preduzetništva Fonda za razvoj Republike Srbije; c) Program Inovativne Gazele; f) Međunarodni sajam preduzetništva BIZNIS BAZA u 2015; g) Podrška izvozno orijentisanim preduzećima – SIEPA, nisu bili realizovani (c, f i g), ili nisu bili realizovani kroz mrežu ARRA (b), pa se o tim stavkama i ne izveštava.

Ova grupa aktivnosti je bila u najvećoj meri podržana sa nacionalnog nivoa kroz tzv „Standardizovani set usluga” - SSU. Standardizovani set usluga za akreditovane regionalne razvojne agencije predstavlja četiri grupe standardizovanih usluga, i to:

- 1) informacije
- 2) obuke
- 3) konsalting
- 4) promociju

Neposredni korisnici sredstava mogu biti isključivo akreditovane regionalne razvojne agencije (ARRA), koje je akreditovala Nacionalna agencija za regionalni razvoj (u daljem tekstu: Nacionalna agencija) u skladu sa Zakonom o regionalnom razvoju ("Službeni glasnik RS", br. 51/09 i 30/10) i Uredbom o utvrđivanju uslova, kriterijuma i načina akreditacije za obavljanje poslova regionalnog razvoja i oduzimanja akreditacije pre isteka roka na koji je izdata ("Službeni glasnik RS", br. 74/10 i 4/12).

Program sprovodi Ministarstvo privrede u saradnji sa Nacionalnom agencijom.

- a) Podrška početnicima u biznisu

Opis potrebe
U oblasti istočne Srbije trenutno posluje preko 7500 preduzetnika i pravnih lica. Zbog teških uslova poslovanja je taj broj u blagom opadanju tako da se najveći deo aktivnosti vezanih za podršku MSP sektoru bazira na pomoć mladim preduzetnicima i ljudima koji bi da započnu biznis i olakšavanju pristupa „START-UP” kreditima i subvencijama.
Ostvareni rezultat u 2015.
<p>Očekivani rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promovisanje samozapošljavanja kroz počinjanje sopstvenog biznisa kao jedan od modela za rešavanje problema nezaposlenosti u regionu Istočne Srbije • Održano 5 obuka za izradu biznis plana za „Start-Up” kredite • Preko 50 lica zainteresovanih za počinjanje sopstvenog biznisa obučeni za izradu biznis plana za „Start –UP” kredite • Pružena podrška u pripremi aplikacija za preko 5 zahteva za „Start-Up” kredite <p>Ostvareni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samozapošljavanja kroz počinjanje sopstvenog biznisa kao jedan od modela za rešavanja problema nezaposlenosti u regionu istočne Srbije promovisano kroz gostovanja na medijima, posebne konferenciju za medije i u javnim nastupima

- Održane 9 obuka za početnike u biznisu – Start Up
- Obučeno 152 lica zainteresovanih za započinjanje sopstvenog biznisa i za izradu biznis plana za „Start –UP“ kredite
- Što se tiče podnetih i odobrenih zahteva za Start-up kredite, ne postoji precizan podatak o broju podnetih i odobrenih zahteva za „Start-Up“ kredite iz razloga što se procedura podnošenja aplikacija odvijala direktno prema Fondu za razvoj RS, a i komunikacija se više ne odvija preko regionalnih agencija već direktnom komunikacijom Fonda za razvoj RS i klijenata.

Napomena: Program SSU u 2015. godini je počeo sa realizacijom u julu 2015., sa zakašnjenjem od tri meseca u odnosu na prethodne godine. Povećan broj obuka za početnike rezultat je dobre saradnje sa NSZ – filijala Bor i Zaječar.

- b) Program podrške razvoju konkurentnosti malih i srednjih preduzeća i preduzetnika u 2015. godini

Opis potrebe

U današnjim uslovima poslovanja ukazala se potreba podršci sektoru MSPP u podizanju nivoa konkurentnosti sprovođenjem seta različitih aktivnosti. Ovaj program je osmišljen kao način da se finansijski pomogne sprovođenje određenog seta aktivnosti definisanog uslovima konkursa.

Ostvareni rezultati u 2015.

Očekivani rezultati:

- Pomoć u pripremi najmanje 10 aplikacija za učešće na konkursu.
- Odobreno najmanje 2 aplikacije u vrednosti od najmanje 500.000 dinara.

Ostvareni rezultat :

- Tehnički prijem i unos u Bazu za 35 aplikacija.
- Od 163 odobrenih, 2 iz TK u iznosu od 580.000 dinara.

- c) Mentoring preduzeća

Opis potrebe

U okviru programa nefinansijske podrške preduzećima i preduzetnicima Mentoring preduzeća predstavlja veoma bitnu aktivnost čiji je cilj direktna konsultantska pomoć u podizanju nivoa kvaliteta rada i poslovanja. U zajedničkom radu preduzetnika i mentora realizuju se aktivnosti koje podižu konkurentnost i omogućavaju produktivnije i efikasnije poslovanje preduzeća. Kroz konkurs na nacionalnom nivou, koordiniran od strane NARR, omogućiće se pružanje podrške malih i srednjih preduzeća putem nefinansijske pomoći.

Ostvareni rezultat u 2015.

Očekivani rezultat:

- Pružena pomoć u pripremi 6 zahteva za mentoring
- Pružena usluga mentoringa izabranim preduzetnicima prema prethodno utvrđenoj dinamici.

Ostvareni rezultat:

- Pružena podrška u pripremi 7 zahteva za Mentoring.
- Pružena usluga mentoringa 7 MSP u periodu od juna do novembra 2015.

- d) Konsalting

Opis potrebe
Konsalting se bavi direktnom podrškom preduzetnicima u pripremi dokumentacije za apliciranje na konkurse za dodelu finansijskih sredstava, rešavanju problema u poslovanju, povezivanju sa potencijalnim poslovnim partnerima i institucijama, uvođenju inovacija u poslovanje. Očekuje se da ova usluga bude obuhvaćena tzv. „Standardizovanim setom usluga“ u 2015. godini
Očekivani rezultat u 2015.
Očekivani rezultat: <ul style="list-style-type: none"> • Pružen konsalting za najmanje 80 MSPP sa preko 300 sati provedenih na terenu Ostvareni rezultat: <ul style="list-style-type: none"> • Usluga konsaltinga je pružena u 66 MSPP sa 269 sati provedenih na terenu. Priprema dokumentacije pružen je u 9 MSPP, a provera stanja u poslovanju je obavljena kao konsalting u 57 MSPP • Napomena: Zbog skraćenog vremena za sprovođenje SSU u 2015. godini nije bilo moguće realizovati planirane rezultate u 2015. godini.

e) Obuke

Opis potrebe
Standardizovani set usluga podrazumeva izvodjenje sledećih obuka: <ul style="list-style-type: none"> • kako zapoceti sopstveni biznis - <i>start up</i> paket (u trajanju od tri dana); • priprema biznis plana i poslovanje sa bankama (u trajanju od dva dana); • pregled standarda kvaliteta i zaštite životne sredine (u trajanju od dva dana); • finansijsko upravljanje (u trajanju od dva dana); • inovacije - uvod (u trajanju od jedan dan); • izvoz - za one koji prvi put izvoze (u trajanju od dva dana); • priprema za Jedinstveno evropsko tržište (u trajanju od jedan dan); • marketing i prodaja (u trajanju od dva dana); • informacione tehnologije i poslovanje (u trajanju od jedan dan); • investiciona spremnost (u trajanju od dva dana). Navedene obuke vršile su se po unapred utvrđenoj metodologiji Nacionalne agencije za regionalni razvoj.
Očekivani rezultat u 2015.
Očekivani rezultat: <ul style="list-style-type: none"> • Realizovano više od 15 obuka sa više od 150 korisnika Ostvareni rezultat: <ul style="list-style-type: none"> • Realizovane su 7 obuka u trajanju od 12 dana sa ukupno 60 korisnika. • Sabrano sa Obukama za početnike u biznisu (Start Up), u 2015. godini ukupno je održano 16 obuka u trajanju od 39 dana sa ukupno 212 polaznika. • Napomena: Zakašnjenje u početku realizacije SSU uslovalo je manji broj realizovanih obuka u 2015. godini.
•

f) Promocije

Opis potrebe
Promotivne aktivnosti, kao sastavni deo SSU paketa, realizuju se prema aktuelnim dešavanjima, raspisanim konkursima i redovnim aktivnostima RRA.
Očekivani rezultat u 2015.
Očekivani rezultat: <ul style="list-style-type: none"> • Realizovati najmanje 10 promocija prema unapred utvrđenoj metodologiji NARR • Informisati najmanje 150 direktnih učesnika promocija o aktuelnim dešavanjima u MSPP sektoru. Ostvareni rezultat: <ul style="list-style-type: none"> • Održano 8 promocija • Informisano 186 direktnih učesnika u aktuelnim dešavanjima u MSPP sektoru

g) Informacije

Opis potrebe
Ova usluga obuhvata pružanje informacija MSPP u vezi sa: <ol style="list-style-type: none"> 1) Start-up, odnosno svim neophodnim informacijama vezanim za počinjanje poslovanja; 2) nacionalnim programima za podršku MSPP; 3) dostupnim izvorima finansiranja (domaćim i stranim) za MSPP; 4) pravnim propisima i obavezama MSPP, porezima i taksama, kao i obaveznim formularima; 5) informacijama koje se mogu dobiti kroz Projekat „Evropska mreža preduzetništva“ (EEN mrežu) - uslovi za izvoz na inostrano tržište, tehnička pravila i tehnički standardi, transfer tehnologija i znanja, i dr; 6) udruživanjem MSPP – formiranje i rad klastera, udruženja i zadruga; 7) inovacijama, zaštitom intelektualne svojine; 8) standardima kvaliteta; 9) mogućnostima stvaranja poslovnih partnerstava; 10) informacijama o specijalizovanim uslugama – upućivanje na specijalizovane pružaoce usluga; 11) informacijama o poslovnim i inovativnim inkubatorima; 12) drugim informacijama od značaja za poslovanje sektora MSPP Očekuje se da ova usluga bude obuhvaćena tzv. „Standardizovanim setom usluga“ u 2015.
Očekivani rezultat u 2015.
Očekivani rezultat: <ul style="list-style-type: none"> • RARIS-ova baza MSPP sadrži više od 1000 ažuriranih kontakata kojima se redovno pružaju informacije • Redovno prosledjivane informacije MSPP sektoru Ostvareni rezultat: <ul style="list-style-type: none"> • RARIS-ova baza MSPP sadrži više od 1100 ažuriranih kontakata kojima se redovno pružaju informacije • Redovno prosledjivane informacije MSPP sektoru

h) Program podrške ženskom preduzetništvu u 2015. godini

Opis potrebe
U današnjim uslovima poslovanja ukazala se potreba za podrškom ženskom preduzetništvu u podizanju nivoa konkurentnosti sprovođenjem seta različitih aktivnosti. Ovaj program je osmišljen kao način da se finansijski pomogne sprovođenje određenog seta aktivnosti definisanog uslovima konkursa.
Ostvareni rezultati u 2015.
Očekivani rezultati: <ul style="list-style-type: none"> • Pružena pomoć u pripremi najmanje 10 aplikacija za učešće na konkursu. • Odobreno najmanje 2 aplikacije u vrednosti od najmanje 500.000 dinara. Ostvareni rezultati: <ul style="list-style-type: none"> • 7 MSP-a dobila pomoć u pripremi projektne dokumentacije • Sredstva dobila 3 MSP-a u vrednosti od RSD 450.000,00 NAPOMENA: Program Ministarstva objavljen je tek u julu mesecu 2015. i obuhvatao je samo aktivnosti koje su počele od datuma objavljivanja javnog poziva (9.07.2015.)

6. Implementacija projekata za koje je obezbedjeno eksterno finansiranje

Planirano je da RARIS u 2015-toj radi na minimum 3 eksterno finansiranih projekta, a radilo se na 5 projekata koji su eksterno finansirani.

To su sledeći projekti: U ovom trenutku je ono obezbedjeno za sledeće projekte:

Predstavljanje investicionih potencijala istočne Srbije dijaspori u Austriji. U ovom projektu su u Austriji bile organizovane dve prezentacije mogućnosti poslovnog povezivanja dijaspore i regiona, na kojima su predstavljeni uslovi poslovanja i poslovne mogućnosti našeg regiona. Nakon toga je u Beču organizovan i Poslovni forum koji je okupio predstavnike dijaspore ali i sve one iz naše zemlje koji im mogu pomoći u daljem poslovanju u zemlji. RARIS će pripremiti i poseban poslovni vodič za dijasporu koji će osim informacija o uslovima poslovanja i poslovnim mogućnostima sadržati i uspešne primere poslovanja i investiranja naše dijaspore. Ovaj projekat, koji RARIS realizuje u saradnji sa Timočkim klubom, podržava Ministarstvo spoljnih poslova i njena Uprava za saradnju s dijasporom i Srbima u regionu. U projekat su pozvane da se uključe sve zainteresovane lokalne samouprave kao i poslovne i druge zainteresovane institucije i organizacije.

Projekat „Aktivna istočna Srbija na putu ka EU“- ovaj projekat se realizuje na celoj teritoriji Timočke krajine i nastoji da uključi sve grupe društva da prate proces pridruživanja naše zemlje ka EU. Cilj je da se naprave preporuke o tome šta je to što je regionu bitno u procesu pregovora u tri oblasti: poljoprivreda i ruralni razvoj, turizam i zaštita životne sredine. Na izradi preporuka rade Radne grupe sastavljene od po desetak stručnjaka iz ovih oblasti. RARIS je formirao Regionalnu EU platformu koja će usvojiti preporuke i one će biti prosleđene institucijama koje se bave ovim procesom. Ovaj projekat RARIS realizuje sa

Fondacijom za otvoreno društvo i u njega mogu da se uključe svi koje ova tema interesuje. Prijava i informacije o projektu su stalno dostupne na www.raris/fod.org

Projekat e-šalter doprinosi modernizaciji rada lokalnih samouprava kroz podizanje kvaliteta usluga i unapredjenje dostupnosti informacija za građane i poslovni sektor. „e-Šalter“ se odnosi na on-line razmenu informacija usmerenih prema građanima, pravnim licima, potencijalnim investitorima, kao i organizacijama ili agencijama. Poseban naglasak je stavljen na zadovoljstvo korisnika, transparentnost procesa rada lokalne samouprave, racionalizaciju administrativnih procedura i uvođenje modernih elektronskih servisa. Projektom se uticalo na stvaranje visoko-kvalitetnog načina rada i života korisnika, a lokalnoj samoupravi je omogućen mnogo bolji odnos sa korisnicima. Cilj projekta je da građani, pravna lica kao i potencijalni investitori, umesto preko radnika gradskog uslužnog centra na klasičnom šalteru dobiju potrebne informacije i dokumenta sa „e-Šalter-a“. RARIS je bio partner na projektu u gradu Zaječaru i opštinama Boljevac i Negotin u kojima su uvedeni e-Šalter-i, a projekat je podržao GIZ-KWD.

Projekat „Transparentna uprava – Dobra uprava“ Projekat je imao za cilj približavanje uprave i usluga koje opštinska uprava pruža građanima opštine, kroz povećanu transparentnost rada lokalne samouprave i partnerski odnos sa građanima i privredom, a kroz aktivno učešće građana u procesima odlučivanja i donošenja javnih politika na lokalnom nivou. Realizacijom planiranih aktivnosti dat je doprinos boljem upravljanju i to: Izradom komunikacione strategije i realizacijom određenih promotivnih aktivnosti kojim je definisan način obaveštavanja javnosti o radu lokalne samouprave. Definisan je i način učešća građana u donošenju bitnih odluka u opštini (npr. Odluka o budžetu, Odluka o komunalnim taksama, Odluka o porezu na imovinu, subvencionisanje poljoprivredne proizvodnje, finansiranje sporta, kulture i sl...), Osim komunikacije sa građanima određen je i način komunikacije i razmene informacija unutar organa lokalne samouprave. RARIS je bio partner na projektu sa opštinama Sokobanja, Knjaževac i Golubac. Projekat je podržao GIZ-KWD.

Projekat „Lični stavovi – zajedničke odluke“, koji se realizuje sa opštinom Negotin. Projekat pruža podršku opštini Negotin da izradi Plan detaljne regulacije (PDR) područja posebne namene koji obuhvata komplekse Rajačkih, Rogljevačkih i Smedovačkih pivnica. Po završetku PDR-a projekat će kroz javni konkurs i nagrade motivisati široki spektar građana da se uključe u izradu idejnih rešenja za uređenje javnih prostora u kompleksima pivnica. Projektom je predviđeno da se pruži prilika i učenicima osnovnih i srednjih škola na teritoriji opštine, da učešćem na posebnom konkursu daju svoje vidjenje promocije pivnica kroz pripremu idejnog rešenja za plakat sa temom pivnica. Studenti Arhitektonskog fakulteta iz Beograda će izraditi predloge idejnog rešenja za uređenje javnih prostora na pivnicama, a najbolji radovi će takođe biti nagrađeni. U ovom projektu su partneri RARIS, opština Kladovo i grad Zaječar, a podržan je od strane GIZ-KWD

7. Promocija mogućnosti investiranja u region

Opis potrebe

Nizak nivo investiranja u region značajno usporava razvoj regiona. Ovaj problem ima više uzroka od kojih su najvažniji:

- Loša saobraćana povezanost regiona sa glavnim koridorima
- Lokalne samouprave još uvek nisu dobile pravo raspolaganja imovinom
- Nizak nivo pripremljenosti projekata za investiranje
- Region nije prepoznat kao investiciona destinacija

Sve ovo ukazuje na potrebu da se paralelno radi na nekoliko koloseka. RARIS će preuzeti odgovornost da zajedno sa lokalnim samoupravama i privredom regiona pre svega radi na promociji mogućnosti investiranja u region.

Aktivnost

U toku 2015. godine glavne aktivnosti su bile:

- Urađena sektorska promocija investicionih potencijala T.K. za područje Austrije, Nemačke, Italije
- Ažuriranje promotivnog materijala i pružanje savetodavne usluge lokalnim samoupravama na regionu u pripremi njihovog promo materijala
- Stalna dopuna podataka na sajtu <http://raris.org/invest>
- Pružanje podrške i pomoći zaposlenima iz lokalnih organizacionih jedinica za LER da unaprede svoje kapacitete na polju privlačenja direktnih investicija kroz korišćenje novih saznanja u okviru sektorske promocije investicionih potencijala
- Koordinacija u objedinjavanju investicionih potencijala i projekata
- Uspostavljanje direktnog kontakta sa potencijalnim investitorima
- Omogućavanje boljeg povezivanja regionalnih investicionih projekata sa nacionalnom bazom podataka
- Pomoć u pripremi i prezentaciji investicionih projekata. RARIS je u saradnji sa LER kancelarijama organizovao skupove u Beču za našu dijasporu.

Ostvareni rezultat u 2015.

Očekivani rezultati:

- Investicioni potencijali regiona dostupniji potencijalnim investitorima, pre svega onima sa nemačkog govornog područja
  - Povećan nivo saznanja i interesovanje dijaspore u investicione potencijale T.K.

Ostvareni rezultati:

- Investicioni potencijali regiona dostupniji potencijalnim investitorima, pre svega onima sa nemačkog govornog područja
  - Povećan nivo saznanja i interesovanje dijaspore u investicione potencijale T.K.
  -

8. Lobiranje i zastupanje interesa

Opis potrebe

Nedovoljni uticaj regiona i opština na mestima gde se odlučuje.

Aktivnost

RARIS je lobirao i zastupao interese svojih osnivača pred domaćim i međunarodnim interesnim grupama.

Potrebe regiona su predstavljane različitim političkim, strukovnim i drugim grupacijama iz regiona i dobijena široka podrška za njihovu realizaciju. Potrebe i projekti regiona su predstavljeni na više skupova i u više prilika.

RARIS je prepoznat kao primer dobre prakse saradnje lokalnih samouprava, biznisa i drugih organizacija na rešavanju regionalnih problema.

Nastavljena je odlična saradnja sa Projektom GIZ – Lokalni ekonomski razvoj u regionu Dunava. Zahvaljujući dobrim rezultatima ovaj Projekat je sada ušao u III fazu.

Održana je prezentacija regiona i njegovih potencijala za predstavnike Nemačkog Ministarstva ekonomije u Zaječaru i Švajcarskog SDC u saradnji sa projektom GIZ-KWD.

RARIS je član Radnih grupa za programiranje programa prekogranične saradnje za novu

finansijsku perspektivu EU za period 2014-2020 Bugarska – Srbija i Rumunija – Srbija o čemu je obavestio svoje osnivače i pozvao ih da daju svoje komentare i predloge.

Tokom 2015-te godine RARIS je nastavio da radi na uspostavljanju bolje saradnje sa dijasporom u Austriji.

Uspostavljena je dobra saradnja sa Ambasadama Srbije u Beču i Sofiji i dogovoreni naredni koraci u poboljšanju te saradnje u cilju daljeg prezentovanja mogućnosti poslovanja i investiranja u region.

Tokom 2015. RARIS je nastavio sa praksom aktivnog odnosa po javnošću i sa drugim partnerima, od opština preko različitih Ministarstava, i relevantnih međunarodnih organizacija i ambasada do vodećih firmi.

U regionu se RARIS promovisao kroz:

- Održavanje konferencija za štampu
- Emitovanja Saopštenja o važnim događajima
- Gostovanja na lokalnim medijima
- Predstavljanje projekata na lokalnim medijima,
- Newsletter-a

WEB sajt RARIS-a www.raris.org se redovno ažurirao i pružao relevantne informacije posetiocima, imao je 15.744 posetilaca u 2015. godini.

Regionalni turistički web portal www.traveleastserbia.org je takođe redovno ažuriran i imao je 4.816 posetilaca u 2015. godini.

Newsletter RARIS-a je u 2015. imao 2 izdanja.

RARIS je uspostavio dobru saradnju sa drugim Regionalnim razvojnim agencijama u Srbiji i sa njima radi na uspostavljanju funkcionalnog partnerstva. Posebno je značajna saradnju koju RARIS ima sa drugim Regionalnim razvojnim agencijama iz statističkog regiona Južna i Istočna Srbija u okviru Asocijacije „Jugoistočna razvojna mreža“. Asocijacija imati za cilj da promoviše ravnomerni regionalni razvoj južne i istočne Srbije, dok će regionalne agencije za razvoj koje deluju na toj teritoriji - svojom međusobnom saradnjom, razmenom iskustava i umrežavanjem doprinostiti ubrzanom regionalnom razvoju ovog dela Srbije, kao i čitave zemlje.

Osnivači asocijacije su:

- Regionalna razvojna agencija – "Jug" Niš
- Regionalna razvojna agencija "Braničevo – Podunavlje"
- Centar za razvoj Jablaničkog i Pčinjskog okruga
- RARIS, Regionalna agencija za razvoj istočne Srbije

Nastavljena je saradnja sa Republičkom agencijom za prostorno planiranje na Programu implementacije Regionalnog prostornog plana Timočke Krajine koji je usvojen od strane Vlade Republike Srbije 21. jula 2011.

Kako je definisanu u poglavlju IV „INSTITUCIONALNO-ORGANIZACIONA, INFORMATIČKA I PROGRAMSKA PODRŠKA SPROVOĐENJU PROSTORNOG PLANA“ regionalnog prostornog plana, u cilju uspešne podrške primeni Prostornog plana poslove praćenja ostvarivanja Prostornog plana u drugim planovima, programima, aktima i projektima i njihovu realizaciji trebalo bi da obavlja RARIS u koordinaciji sa Republičkom agencijom za prostorno planiranje, što će biti precizirano Programom implementacije

<p>Prostornog plana.</p> <p>RARIS je posvetio pažnju i osjetljivim društvenim pitanjima kao što su na primer: rodna ravnopravnost i zaštita životne sredine.</p>
Ostvareni rezultat u 2015.
<p>Očekivani rezultat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problemi, potencijali i ideje Timočke krajine su postali dostupni većem krugu nosioca procesa odlučivanja u zemlji i šire <p>Ostvareni rezultat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Problemi, potencijali i ideje Timočke krajine su postali dostupni većem krugu nosioca procesa odlučivanja u zemlji i šire.

9. Edukacija i obuka

Opis potrebe
<p>Edukacija i obuka je stalna aktivnost RARIS-a koja je i u protekloj godini uspešno realizovana u skladu sa evidentiranim potrebama za obukama i treningom od strane osnivača. Ove godine akcenat bio na treninge i obuke koji su namenjeni pravnim službama i pravobraniocima, finansijskim službama, LER knacelarijama, urbanizmu i Direkcijama za izgradnju. Dominirale su teme vezane za Zakon o javnoj svojini, Zakon o planiranju i izgradnji, pripremanje i donošenje budžeta, upravljanje infrastrukturnim projektima, regionalnoj saradnji i sl. Stalno je prisutna potreba da se sa edukacijama nastavi sa ovom i sa ostalim prepoznatim temama u skladu sa Programom sveobuhvatnog jačanja kapaciteta lokalnih samouprava u Timočkoj krajini.</p>
Aktivnost
<p>RARIS je u 2015. organizovao različite obuke i treninge.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zakon o javnoj svojini – implikacije na rad stručnih službi JLS i javnih preduzeća", Zaječar, 3. april 2015, 18 učesnika, članovi MORG za dobro upravljanje i jačanje institucija 2. Regionalna saradnja, Borsko jezero, 28-29 april 2015, 5 učesnika, članovi MORG za dobro upravljanje i jačanje institucija i LER kancelarije 3. Normativne aktivnosti JLS u vezi zakona o javnoj svojini i izmena i dopuna Zakona o planiranju i izgradnji – Zaječar, 7 maj 2015, 16 učesnika, članovi MORG za dobro upravljanje i jačanje institucija i Direkcije za izgradnju 4. „Zakon o planiranju i izgradnji – tri meseca primene objedinjene procedure“, Kladovo 15-16 jul 2015, 27 učesnika, članovi MORG za dobro upravljanje i jačanje institucija, Direkcije za izgradnju i Urbanističke sžuzbe iz opština 5. „Konverzija prava korišćenja građevinskog zemljišta u pravo svojine“, Zaječar, 1. oktobar 2015, 28 učesnika, članovi MORG za dobro upravljanje i jačanje institucija, Direkcije za izgradnju i Urbanističke sžuzbe iz opština 6. „Obuka kadrova u turizmu za razvoj novih regionalnih turističkih proizvoda istočne Srbije“, Zaječar 14. oktobar 2015 i Bor 15. oktobar 2015, 52 učesnika, turističke organizacije 8 opština istočne Srbije, članovi klastera ruralnog turizma Čarolija istoka, turistički preduzetnici, organizatori turističkih manifestacija, muzeji 7. „Akta koja određuju proces pripreme i donošnja budžeta“, Zaječar, 23. oktobar 2015, 24 učesnika, članovi MORG za dobro upravljanje i jačanje institucija i opštinske službe za finansije i budžet. 8. „Jačanje kapaciteta JLS u delu upravljanja infrastrukturnim projektima“, Zaječar,

17. decembar 2015, 24 učesnika, LER kancelarije, Direkcije za izgradnju i urbanističke službe iz opština
Ostvareni rezultati u 2015.
<p>Očekivani rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizovano 6 treninga/seminara sa najmanje 120 učesnika • Omogućeno učešće na najmanje jednom treningu u inostranstvu za predstavnike opština <p>Ostvareni rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizovano je 8 treninga / seminara sa više od 190 učesnika • Ove godine nije organizovano učešće predstavnika opština na treningu u inostranstvu, jer ni jedan program sa kojim je do sada takva saradnja ostvarivana nije nudio takvu mogućnost.

10. Podrška Regionalnom razvojnom savetu

Po Zakonu o regionalnom razvoju (član 37) Regionalna razvojna agencija je privredno društvo ili udruženje osnovano za obavljanje poslova odnosno unapređenje regionalnog razvoja, koja je akreditovana, u skladu sa ovim Zakonom. Za region južne i istočne Srbije je po Zakonu predviđeno da se akredituju minimum tri Regionalne razvojne agencije.

Sredstva za rad, realizaciju razvojnih projekata i obavljanje poslova Regionalna razvojna agencija (član 38) obezbeđuju se iz:

- prihoda koje ostvari obavljanjem poslova;
- budžeta jedinica lokalne samouprave koje su osnivači Regionalne razvojne agencije
- donacija, sponzorstava, razvojne pomoći domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica;
- drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Po članu 39 istog Zakona Regionalna razvojna agencija obavlja sledeće poslove:

- učestvuje u pripremi i sprovođenju razvojnih dokumenata i prati njihovu realizaciju na nivou regiona i jedinica lokalne samouprave
- saraduje sa autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave u pripremi i primeni lokalnih razvojnih planova;
- predstavlja interes regiona u odnosima sa Nacionalnom agencijom za regionalni razvoj i u okviru svoje nadležnosti učestvuje u realizaciji usvojenih razvojnih dokumenata;
- priprema i sprovodi programe stručnog usavršavanja za potrebe razvoja privrednih društava i preduzetništva, razvoja infrastrukture i razvoja institucija i organizacija i za unapređenje kapaciteta jedinica lokalnih samouprava
- prati i sprovodi mere i realizuje razvojne projekte za koje je ovlašćena;
- obavlja poslove međunarodne, prekogranične i međuopštinske saradnje iz svoje nadležnosti;
- vodi informacioni sistem od značaja za regionalni razvoj jedinica lokalne samouprave
- obavlja i druge poslove u skladu sa osnivačkim aktom.

U skladu sa ovim opisom poslova je RARIS je radio na izradi Regionalne strategije razvoja za region južna i istočna Srbija. RARIS je imenovan za jednog od članova Radne grupe za izradu Regionalne strategije razvoja za region južna i istočna Srbija. RARIS učestvuje u pisanju

same Strategije zajedno sa stručnjacima iz Projekta RSEDP 2. Ova Strategija se radi na osnovu člana 14. stav 7. Zakona o regionalnom razvoju ("Službeni glasnik RS", br. 51/09 i 30/10) i člana 42. stav 1. Zakona o Vladi ("Službeni glasnik RS", br. 55/05, 71/05 - ispravka, 101/07 i 65/08), i Uredbe o strukturi, metodologiji izrade, načinu usklađivanja razvojnih dokumenata, načinu sprovođenja javne rasprave, kao i načinu i rokovima izlaganja na javni uvid razvojnih dokumenata regionalnog razvoja

11. Jačanje kapaciteta RARIS-a

Opis potrebe
RARIS treba da ojača svoje kapacitete kako bi mogao da pruža bolje usluge svojim osnivačima.
Aktivnost
Jačanje kapaciteta RARIS-a se realizuje kroz sledeće aktivnosti: <ul style="list-style-type: none"> - Trening i obuka zaposlenih - Pristupanje odgovarajućim strukovnim udruženjima, ukoliko se stvore mogućnosti Sredstva za aktivnost trening i obuka zaposlenih su obezbeđena zahvaljujući NARR, Programu GIZ-KWD i aktivnostima drugih organizacija sa kojima RARIS saraduje.
Ostvareni rezultat u 2015.
Očekivani rezultati su bili: <ul style="list-style-type: none"> • Zaposlenima omogućeno učešće na najmanje 5 treninga ili obuka ili studijskih putovanja Ostvareni rezultati su: <ul style="list-style-type: none"> • Zaposleni su učestvovali na devet treninga.

U Zaječaru 18.02.2016

Vladan Jeremić, Direktor

